

STM 1921

Per Brant och Frihetstidens musikliv

Av Holger Nyblom

© Denna text får ej mångfaldigas eller ytterligare publiceras utan tillstånd från författaren.

Upphovsrätten till de enskilda artiklarna ägs av resp. författare och Svenska samfundet för musikkforskning. Enligt svensk lagstiftning är alla slags citat tillåtna inom ramen för en vetenskaplig eller kritisk framställning utan att upphovsrättsinnehavaren behöver tillfrågas. Det är också tillåtet att göra en kopia av enskilda artiklar för personligt bruk. Däremot är det inte tillåtet att kopiera hela databasen.

MUSIKSKOLOR OCH -LÄRARE:

PIANO:

Lundholms Pianomagasin
Ensamagentur:
Steinway & Sons

ELSA KRÜGER

Strandvägen 19, IV
Allm. Tel. 239 83 Riks O. 143

STEINWAY & SONS
Ensamagentur:

Lundholms Pianomagasin

Hildegard Tamm, Kungsholmstorg 6
Riks Kungsh. 550
Allm. 502 54

STEINWAY & SONS
Ensamagentur:

Lundholms Pianomagasin

VIOLIN:

GERD BOSTRÖM

LINNÉGATAN 48 A.
Allm. Tel. 206 69.

PIANOS!

Huvuddepôt för Uebel & Lechleiter, Schied-
mayer, Görs & Kallman, A. Förster, Ed.
Sellers m. fl. världsberömda Flyglar och Piani-
nos. Begagnade Pianos tagas i byte. För-
delaktiga betalningsvillkor. Stort lager, först-
klassiga uthyrningsinstrument.

GUST. PETTERSON & Co., A.-B.
MALMSKILLNADSGATAN 13
STOCKHOLM

Verkst. Dir. ALBERT LINDSTRÖM

R. T. 67 32 Etabl. 1870 A. T. 78 31

FÖRSTERS

P I A N O N

HIRSCHS PIANOMAGASIN
(CEDERGREN & MÖLLER) Regeringsgat. 26

SÄNG:

Lundholms Pianomagasin
Ensamagentur:
Steinway & Sons

TAGE NORLÉN

KARLAVÄGEN 47 B
Riks Tel. Österm. 61.

STEINWAY & SONS
Ensamagentur:

Lundholms Pianomagasin

Gerda von Sydows

Sång- & Musikinstitut
David Bagaresgata 1
Riks Tel. 94 33

Gamla italienska sångmetoden.

HILDUR GENTZEL

ENGELBREKTSGATAN 12"
Allm. Tel. 190 60.

ANNONSER

A till denna tidskrift
mottagas **endast**
av

K. A. RAMPELTIN
ANNONSBYRÅ

28 BIBLIOTEKSGATAN, STOCKHOLM
Riks. 203 27 - Allm. 160 04

Största urval av
Musikalier

och
Musik-Nyheter
Musikillbehör m. m.

Svala & Söderlund

K. Hovmusikhandel.

Malmorgsgatan 8. Filial: Stureplan 2.

PER BRANT OCH FRIHETSTIDENS MUSIKLIV.

AV HOLGER NYBLÖM.

Sjuttonhundratalets musikliv i Sverige är ett ännu i sina detaljer nog så utforskat område. De stora dragen därav ha av många tecknats, och särskilt har från och med Musikaliska Akademiens tillkomst och efter Operans grundande uppgifterna om musiken i vårt land kunnat lättare och noggrannare preciseras genom källor i protokoll och räkenskapsböcker. Däremot är tiden dessförinnan hölj i ganska djupt dunkel. En början till grundligare källforskning i svensk musikhistoria från 1700-talets förra hälft har dock glädjande nog blivit gjord. Det ena arbetet efter det andra har publicerats, stödande sig på grundlig och allvarlig arkivforskning. Jag vill blott nämna de arbeten, som författats av Norlind och Wretblad.

Detta rika fält för musikkforskning har även frestat mig att gå till »urkunderna» och få ytterligare ljus kastat över de personligheter och deras verksamhet, som voro förelöpare till vår Musikaliska Akademi. Sökandet har kanske ej varit alldeles lönlöst, och har jag med nöje tillmötesgått redaktionens för Svensk tidskrift för musikkforskning framställning att få i tryck utgiva resultaten av mina anspråkslösa forskningar, företagna i olika handskriftssamlingar inom Riksarkivet, Riksmarskalksäm-
betets arkiv, Stockholms Rådhusarkiv, Kungliga Biblioteket, Musikaliska Akademiens bibliotek, Universitetsbiblioteket i Upsala samt Västerås läroverks arkiv.

De första handlingar, som här offentliggöras, beröra en person, som väckt mitt särskilda intresse och som utan tvivel mer än någon annan svensk utövade inflytande på musiklivet i Stockholm under åren 1730—1760, kanske i än högre grad än själve J. H. Roman. Det var dennes elev och efterträdare

som hovkapellmästare, Per Brant. Säkert okänd för de flesta nu levande landsmän, har Brant med utomordentligt intresse och med sällsynt framstående begåvning lett vårt Stockholmska musikliv under ovannämnda år. Han, i likhet med alla hans kamrater av samtida musici, fick erfara sanningen av den gamla satsen om »otack är världens lön». Arbete utan ersättning, motstånd och oginhet, säkerligen även föraktfullt behandlingssätt var den lön, dessa män skördade. Följden: fattigdom, att ej säga nöd, skulder och hotande gäldstuga. Typiskt är därför också, att de flesta handlingar, där man finner uppgifter om musikerna, gälla ekonomi, äro krav å den ena eller den andra, supliker om bättre förmåner m. m. dylikt.

Om Per Brants levnadsförhållanden är ej mycket känt. Hans egen meritförteckning publiceras härnedan. Begåvad, akademiskt bildad, kunnig i flere språk, med »ministerhuvud», som Miklin skriver om honom till Hülphers, var Brant förtjänt av ett bättre öde. En annan brevskrivare prosten Thore Odelius i Gävle skriver till Hülphers angående Roman: »Han lämnade sin lärjunge Peter Brandt till efterträdare, som i närmaste liknade den store mästaren, den han alltid kallade sin far.» Samme meddelare omtalar, att Brant »disgracierades» vid 1756 års riksdag. Vad härmed menast kan endast vara, att han av en eller annan orsak föll i onåd. Och varför? Möjligen ha rent politiska skäl spelat in, då Brant under längre tid var privatsekreterare hos den inom Sveriges inrikespolitik inflytelserike ryske ministern Bestucheff. Verkliga orsaken har jag dock ej trots ivrigt sökande kunnat finna.

Omkring år 1740 under sin framgångstid, om man så kan kalla de få år Brant i någorlunda ro fick utöva sitt kära kapellmästare- och lärarekall, bodde han i N:o 13 kvarteret Kamelen å Norrmalm, i hörnet av nuvarande Smålands- och Regeringsgatorna. Han dog troligen inom Nikolai församling. Något bo-uppteckningsinstrument över hans tillhörigheter har jag emellertid ej funnit, endast över hans hustrus. Kanske det aldrig blev upprättat något sådant, då Brant fyra dagar före sin död gjorde konkurs.

Brant — han skrev själv sitt namn så, ehuru andra även skrevo det Brandt — var född år 1713 och avled den 9 aug. 1767 alltså blott 54 år gammal. Hans änka, Charlotta Regina född Höök avled 17 år senare i fattigdom inom Storkyrkoför-

samlingen. De hade tre barn, söner Lars Gustav, ryttmästare, Adam, styrman och Johan Ludvig, löjtnant »utom riket vistande» enligt uppgift i handskrift i K. B.

Den enda minnesruna, jag lyckats finna över Per Brant, är i Tidningar om lärda saker 1767, där det under lärda korta nyheter finnes detta verkligt korta och dock så värtaliga omnämnande om hans död: »Hr Pet. Brant, Kgl. Hof-Capellmästare, dog d. 9 aug. 54 år gammal. Han var en af våre store Svenske Musici.»

Min förhoppning är, att dessa rader och framförallt de handlingar rörande den entusiastiske kapellmästaren, som här följa, skola mana andra att gå vidare i forskningen om en av vårt lands utan tvivel »store Svenske Musici».

Tre memorial ur Överste marskalkens skrivelser till K. Mjt R. A.

ÖFVERSTE MARSKALKENS UNDERDÅNIGSTE MEMORIAL.

Hos mig har Cammarherren Baron Carl Gustaf von Düben såsom Directeur af Hof Capellet, i anledning af Concert Mästaren Brandts till honom gjorde föreställning, genom hosgående Memorial andragit, huru nödigt det för Musiquen i gemen och Hof Capellet i Synnerhet vara månede, att af naturen till Musiquen fallne och skickelige ämnen, måtte varda utsökte och sedan genom grundelig undervijnsning i denne ädla vettenskapen så upöfvade, att de med tiden uti fullkomligare grad än härtills skiedt, kunde blifva Fädernes Landet till nödig tjenst och nytto. Till hvilket beröml. ändamåls ernående, som en någor Lunda tillräckel. åhrl. fond, i anseende till de dervid ärfordrade nödige utgifter oungängel. behöfves, så har man ock derom velat vara betänckt, utan att vara Publico till gravation, och i så måtto fallit på de tankar, att sådant understöd lättast kunde erhållas genom ett Lotteries inrättning af 1,800,000 R:r Kopp. m:t på sätt och vijs som den deröfver inrättade och härhos följande Plan närmare vid handen gifver; hvartill man i underdånighet anhåller om Eders Kongl. Maj:ts nådigste tillstånd och Privilegium. Hvad denna Hr Baron och Cammarherren von Dübens i förberörde måtto yttrade åstundan angår, så har jag i anseende till det dervid till Fädernes Landets nytto och tjenst på syftade

ändamål, ej underlåta bordt Eders Kongl. Maj:t densamma i underdånighet att föredraga och tillika berätta, att utom den öfver allt bekante Capell Mästaren Romans kundskap uti Musiquen, Concert Mästaren Brandt jemväl uti denna vettenskapen skall äga en besynnerl. insigt och skickelighet; i afseende hvar-uppå han också vid 1741 åhrs Rijksdag hos Eders Kongl. Maj:t till Nådig ihogkommelse i så måtto är vorden underdånigst an-mäld, att utaf Hof Stats Besparingsmedlen el. ock vid första förefallande öppning vid Hof Capellet undfå 400 R:r S:mt eller en Håf Musicants Löhn uti tillökning till hvad han såsom Con-cert Mästare på Staten niuter, hvilken till ämnade förmån han i brist af tillgång på medell och någon annan blefven vacance härtills ej kunnat ernå; att derföre underställes Eders Kongl. Maj:ts nådigste godtfinnande om icke Eders Maj:t till detta of-vannämnda Lotteries inrättning skulle täckias gifva et Nådigt bi-fall och det dertill i underdånighet sökte Privilegium i nåder meddela, på det dymedelst den åhrl. föreslagne fond må kunna ernås, och sedan till qvicka ämnens upöfvande i Musiquen så få användas, som upsåtet härvid till denne vettenskapens up-odlande synes vara inrättat, till för tijgande af den dehl som dem fattigom äfven af detta lotterie skulle tillflyta. Stockholm d. 5 November 1744. *Sam. Åkerhielm.*

C. G. VON DÜBENS MEMORIAL.

Utaf Concertmästaren Brants til mig ingifne Memorial som här bifogatt finnes, behagade Eders Excellence gunstigt inhämta, den berömmelige åhuga och förehugsan bem:te Concertmästare hafver at i dess vettenskap här hos oss uppodla och upparbeta våre egne ämnen til fadersnes landets tjenst och nytto. — At en viss åhrlig fond fordras oungängelig, til goda Ämnens under-visande uti Musiquen, visar erfarenheten hvilken gier vid han-den at den berömmelige flit och oförtrutenhet som Capellmästa-ren Herr Roman anlagdt vid Musiquens upparbetande till Kongl. Hofvets och Publici tjenst, har i brist af en sådan fond icke kunnat förhindra det ju skickelige ämnen i denne vettenskapen äro hos oss nog sällsynte. — Hvadan kommer at både ungdomen vid alla så högre som lägre läroställen och församlingar i Riket hafva härtills haft mera skada än gangn utaf denne vettenska-pen, emedan Musiquen däräst han rättel. nyttjades, borde och

kunde, vid de förre ställen, leda ungdomen uppå et behageligt sätt till en mogen och skarpsinnig eftertanke, hvarigenom en lättjefull frihet skulle undvikas, och vid de sednare tiena till Guds äras befrämjande och till gudfruktige Siälars uppmuntring till andagt, men när han af oförfarne Musici illa handhafves och missbrukas, icke kan lända till annat än ungdomens förderf och församlingens förargelse. — Eders Excellence lærer gunstigt finna, at det förslag till en årlig fonds erhållande, som Hr Con-cert Mästaren Brant vjst uti berörde dess Memorial, kunna vinnas igenom et Lotteries inrättande, torde, utan Publici ringa-ste omkåstnad, lättel. förekomma den olägenhet som Musiquens missbruk härtills förorsakat. Och som denne årl. fond kommer at användas till anläggande af et Seminarium, hvarutaf Publi-cum icke allenast, utan ock jämväl den Kongl. Hof Orquestern kan alltid få tilgång uppå skickelige ämnen uti Musiquen; så har jag, i anledning af den omsorg mig åligger för Hof Musi-quens förbättrande till Hans Maj:ts nådigste nöje vid det Kongl. Hofvet, och vettenskapens uppodlande till nationens nytto och heder, icke underlåta bordt, at gifva Eders Excellence detta til-kiänna, med ödmiuk begiäran, det behagade Eders Excellence hos Hans Kongl. Maj:t utvärkia Hans Kongl. Maj:ts allernådigste tilstånd för Concertmästaren Brant at draga ett Lotterie af 1,800,000 R:r K:mt, hvilken Summa erfordras till merberörde fonds erhållande och vinnande av ofvansagde ändamål. — Lika-ledes är til Eders Excellence min ödmiuka begiäran, at, sedan oftanämde fond, igenom Hans Kongl. Maj:ts allernådigste bevil-jande till detta Lotteriet är vunnen, Eders Excellence då ville gunstigt åtaga sig inseendet öfver medlens åhrl. disposition, samt hos Hans Kongl. Maj:t vinna dess nådigste stadfästelse uppå medlens nyttjande och användande till alla de Usus som förömrörde ändamål synes fordra, när jag framdeles får den äran at gifva Eders Excellence sådant tillkiänna. — I öfrigt gör jag mig et underdånigt hopp om hans Kongl. Maj:ts nådigste Pri-privilegium uppå detta Lotteriet, som i annor händelse, hvarken den Kongl. Hof Orquestern eller Publicum får nyttja den kund-skap och Skickelighet som Capellmästaren Roman och Concert Mästaren Brant äga i denne vettenskapen, hvilken de härigenom skulle få tilfålle, til Hans Kongl. Maj:ts tjenst och Sit Fädernes-lands gangn och nytto, i underdånighet och efter önskan at uppoffra. Stockholm d. 22 October 1744. *C. G. von Düben.*

P. BRANTS MEMORIAL.

Ödmjukt Memorial.

At vårt K. fädernesland äger mycken ungdom som hafva goda Naturgåfvor och böjelse til hvarjehanda Snille-bragder, vettenskaper och konster, är allmänt bekant, hvilcken skulle äfven kunna igenom en god handledning af erfarne och trogne kännefäder, bringa sig så långt i vettenskaper, at sällan vore af nöden til at anlita och kostsamt underhålla främlingar, därest ungdomens gode böjelser blefvo i rättan tid nyttjade och igenom trogen undervjsning rättel. uppodlade til fäderneslandets dienst och nytto. — Huruledes desse ämnen utj alle andre vettenskaper blifva uppbrukade til fäderneslandets nytto, är ej mit giöremål at omröra, utan allenast at gifva Hr Baron och Cammarhr:n tilkänna min välmente åhuga til at vara mine K. landsmän behjelpelig uti den vettenskap som jag har den förmån at tiena mit K. fädernesland, emedan jag funnit at större delen af de ämnen som varit därtill hugade, hafva härtils icke kunnat vinna sine ändamål i brist af tilräckelig undervjsning, utan fast ofta nödsakade at omfatta andre näringsätt, hvarutinnan de ej, så aldeles efter önskan kunnat åstadkomma fäderneslandet den nytto, som väl eljest skiedt, om de kommit at arbeta i en syssla den där varit öfverens stämmande med deras naturl. drift och böjelse. — Och emedan skickeliga Ämnen i Musiquen, äfven äro nödige hos oss til et tämmeligit stort antal, såsom vid alla Academier, Gymnasier, Scholor, Städer och kyrkior uti hela Rjket, hvaräst de fordras vid de förre til ungdomens information både i Choral och Figural-Musique, och vid de sednare ställen, så framt ändamålet af inrättningen med Organister och Cantorer, dem är Guds Åras förökande och församlingens uppmuntring til andagt, skall kunna erhållas; så torde nödigt pröfvas at ungdomen som hade någon böjelse af naturen til denne vettenskapen, kunde hädanefter erhålla en grundeligare undervjsning härutinnan än som härtils skiedt, på det at skickelige ämnen voro at tilgå hos oss, både til ofvansagde sysslors förrättande som ock til den Kongl. Hof Orquesterns behof, til undvikande at därtill antaga och underhålla dyrlegde främlingar, hvilcke om de äga någon kundskap i sysslan, ej låta sig åtnöja med den lön som Staten består, efter den icke svarar emot de löner som äro sådane sysslor anslagne å andre orter. — Men som därtill fordras

en årlig fond hvarutaf sådane ämnen skulle informeras och skickelige göras til det allmännas dienst, förutan hvilken, detta ändamålet ock ej står at vinnas; så lemnar jag under Hr Barons och Cammarhr:ns gunstige ompröfvande, om icke en sådan fond kunde beqvämligast erhållas igenom et Lotterjes inrättande, hvars vjnst, sedan hon vore årl. förräntad til 6 för hundra, utgjorde så stor Summa som därtill årl. erfordrades, utan publici ringaste omkostnad. — Desse medel, sedan de i Banquen influtit för Lotterjets räkning, kunde efter hand Excell:ces Riks Rådets och Öfverste Marskalkens godtfinnande, under dess egit inseende, utaf Hr Cammarhr:n och Intendenten för Musiquen och Capellmästaren årl. förvaltas til föresagde ändamål. Utaf denne årl. fond skulle vederbörande vid den Kongl. Hof-Orquestern draga försorg at därtill visse utsökte ämnen, blefvo informerade utj Musiquen, så in theoreticis som practicis, hvilcke ämnen kunde, sedan efter ompröfvande, få vidare förkofra sig uti denne vettenskapen på utrikes orter, til fädernes landets dienst. — Således kunde Publicum altjd erhålla skickelige ämnen til merberörde sysslors besättjande och den Kongl. Hof Orquestern tilgång uppå unge och arbetsamme personer som vid hoftiensten fordras, när de äldre och mognare betiänte finge nyttjas til informations värcket vid Academierne och andre läroställen i Rjket, de där icke allenast skulle räkna det för en förmån at således blifva ihugkomne, utan ock då vara som bäst i stånd at göra ungdomen nytto, sedan de vid den Kongl. Hof Orquestern haft tillfälle at inhämta en grundelig kundskap och erfarenhet i sysslan igenom trågit arbete och en långlig öfning. — Nu som Hr Baron och Cammarhr:n lär gunstigt finna den nytto som värckställigheten häraf skulle tilbringa Det allmänna til förtjgande af den dienst som det Kongl. Hofvet så vid Solenne tillfällen då en starckare Orquester fordras än som uppå Staten finnes, som ock eljest vid andre tillfällen skulle härigenom tilflyta, och Hr Baron och Cammarhr:n äfven noga har sig bekant huruledes jag i 15 års tid tient vid den Kongl. Hof Orquestern med mycken svårighet i anseende därtill at jag ännu måste tiena med half lön, alt til dess någon öppning uti Orquestern kan förefalla, under hvilken tid, som min endaste och största agreement vid sysslan varit, det Hans Kongl. Maj:t täckts med nådigt öga anse de försök jag i underdånighet budit til at framföra, hvilcken Kongl. nåd jag, som mig bordt, så högt skattadt, at

jag häldre utvaldt, vid min ringa lön at sättja mig och de mine i skuld, än at söka mine vilckors för bättrande på någon ort, hvarigenom jag måst blifva Samma Kongl. nåden förlustig; så

Plan

til et Lotterje bestående af 300,000 Lotter à 2 R:r K:mt per lott, hvilket utgör en summa af 600,000 R:r Kopp:mt.

		R:r K:mt
1 Winst à		30,000: —
1 »		15,000: —
1 »		8,000: —
1 »		4,000: —
2 »	3,000	6,000: —
5 »	1,000	5,000: —
14 »	500	7,000: —
70 »	100	7,000: —
100 »	50	5,000: —
150 »	25	3,750: —
285 »	10	2,850: —
85,300 »	5	426,500: —
2:ne Præmier för Nieterna näst för och efter högsta vinsten à	1,000	2,000: —
2:ne D:o för Nieterna näst för och efter högsta vinsten på 15,000 R:r K:mt, hvardera à	500	1,000: —
2:ne D:o för Nieterna näst för och efter vinsten på 800 R:r K:mt, hvardera à	250	500: —
2:ne D:o för första och sista nieten, hvardera à	250	500: —
S:ma R:r K:mt	524,100	
Lotterietz avance à 12 $\frac{1}{2}$ giro Cento för 600,000 R:r K:mt gör	75,000	
De fattiges andel	9,000	75,900: —
Vinster 85,930	Summa	600,000: —
Nieter 214,070		
300,000		
Ofvanstående Plan 3:ne gånger dragen gör en summa af 1,800,000 R:r K:mt.		

underställer jag i lika måtto Hr Barons och Cammarherrens gunstige ompröfvande, om icke Hr Baron och Cammarherren skulle för godt finna, at med Hans Excell:ces Riksrådets och

Öfverste Marskalkens nådige bearbetande hos Hans Kongl. Maj:t för mig utvärcka Hans Kgl. Maj:ts allernådigste tilstånd at draga ett Lotterje af 1,800,000 R:r K:mt; hvarföre jag åtager mig all försorg at af Lotterjets avance i Banquen insättja en Summa af 150,000 R:r K:mt, hvilken Summa förräntad à 6 pro Cento gifver en årlig fond af 9000 R:r K:mt som på förberörde sätt til publici tjenst kunde använde blifva. — Blifvandes för öfrigit de fattigas andel och förmån af dette Lotterjet en Summa af 2700 R:r K:mt, som til vederbörande, straxt efter dragningarne, skal blifva utlefvvererad. Hvilken Kongl. Nåd jag med all undersåtelig vördnad underdånigst skulle erkiänna. Stockholm den 15 October 1744.

P. Brant.

[Å Överste Marskalkens memorial står antecknat rådets beslut så lydande:]

Upläsit i Rådet d. 16 November 1744 och resolv. at som Riksens Ständer tilstyrckt, det inge Lotterier måge beviljas, undantagande till pios Usus, samt till Manufacturers uphielpande; så kunde vederbörande härutinnan icke villfaras.

Riksens Ständers bref till K. Maj:t d. 14 $\frac{1}{12}$ 1747 ang. lotteri för tonkonstens upphjelpande. [R. A.]

Hos Riksens Ständer har Öfverste Lieutenanten, grefve Adam Horn, såsom Interims Directeur vid Kongl. Hof-Capellet genom Memorial andragit, huru högst nyttigt och angelägit thet vore, om et större antal af skickelige ämnen uti Thon-Konsten, än nu för tiden verkligen finnes, blevo at tilgå, tå hvarken vid Aca-demier, Gymnasier, Scholor eller Kyrkior någon brist på skickelige at häruti väl förfarne Personer skulle finnas: Til hvilket nyttiga Werks inrättande Öfverste Lieutenanten Grefve Horn föreslår bästa och lindrigaste medel vara, om, til thetta ändamåls vinnande, et Lotterie blefve beviljat och faststaldt.

Riksens Ständer hafva vid öfvervägande häraf noggsamt erindrat sig, hurusom, uppå theras förr gjorde underdåniga tilstyrkande, Eder Kongl. Maj:t nådigt behagat fastställa, thet inga andra Lotterier måge beviljas, än til Pios Usus eller fabriquers uphielpande, hvarföre ock Herr Riks Rådets och Öfverste Marskalkens Baron Åkerhielms i samma mål förut gjorde underdå-

nige hemställande icke kunnat beviljas: Men som Riksens Ständer härjemte finna, hvad nytta och förmon Ungdomen, igenom undervisande såväl härutinnan, som i Choral- och Figural-Musiquen igenom thetta Lotterie kunde tilflyta och således the Personer, som för oförmögenhet skull eljest måtte nedgrafva sine til thetta studie ägande natur-gåfvor, nu grundel:n kunde blifva underviste, altså och emedan, utom hvad i underdånighet förbemaält är, thetta Lotterie icke eller synes strida emot the häruti förut gjorde författningar, utan på vist sätt lända til pios usus och thet äfvenväl blifvit Riksens Ständer vid handen gifvit, at berörde förmodeligen inflytande medel, så til årligit förvaltande, som Interessets behöriga användande, komma att stå och disponeras under Hr Riksrådets och Öfverste Marskalkens jemte Directionens af Kongl. Hof Orchestren inseende och the theröfver håldne Räkningar årl:n uti Kongl. Hof Contoiret ingifvas, at sedermera, jemte Hofhåldningsmedlen, undergå vanligt genomseende uti Kongl. Cammar Revisionen; för then skull an hålla Riksens Ständer underdånigst, thet täcktes Eder Kongl. Maj:t nådigst bemålte til Thon-Konsten föreslagne Lotterie med Privilegio ju förr thess häldre förse låta, och at vederbörande, hvilka härvid såsom Directeurer, komma at antagas, förbindas at the häraf inflytande Medel uti Riksens Ständers Banque ofördröjeligen insättja; kunnande Riksens Ständer vid nästa Riksdag, efter sådant gjordt försök, hafva tillfälle, at afse, på hvad sätt, thesse vundne medel, såväl til skickelige ämnens underhållande, som Thon-Konstens uphielpande til Rikets och Kongl. Hof-Orchestrens heder och förmon bäst måge användas. Riksens Ständer framhärda etc. etc.»

[Samma riksdag beslöt att inga lotterier före nästa riksdag skulle beviljas.]

Rådsprotokoll i Inr. Civil. ärenden ¹⁴/₁ 1748. [R. A.]

[Upplästes skrifvelse af d. ¹⁴/₁₂ 1747 från Rikets Ständer ang. K. Maj:ts privilegium på ett lotteri till Musikens och tonkonstens upphjälpande — —] »dock at vederbörande, hvilka härvid såsom Directuerer komma at antagas förbindas at de häraf inflytande Medel uti Riksens Ständers Banco ofördröjeligen insättja: för mälände Riksens Ständer sig vid nästa Riksdag efter sådant gjordt försök kunna hafva til fullo at afsee på hvad sätt dessa

vundne Medel så väl til skickelige ämnens underhållande samt Thon-Konstens uphielpande til Rikets och Kongl. Hoforchestrens heder och förmon bäst måge användas.

Värckställes.»

»Härvid verkstältes jämväl en af Öfver Hof Jägmästaren Gref Fersen såsom nu varande interimis Directeur vid Kongl. Hof Capellet ingifne underdånig supplique angående någon ändring uti den till detta lotterie förr upgifne planen. Och befaltes att den samma skulle remitteras till Herr Riks Rådet och Öfverste Marskalken Baron Taube at där öfver höra vederbörande samt med sitt underdåniga utlåtande inkomma.»

[UR STATSDEPUTATIONENS BREV, HANDLINGAR OCH PROTOKOLL. R. A.]

P. M. Om Riksens Högl. Ständer, nu ej skulle finna utväg at tillägga Concertmästaren Brant någon lön för dess syssla vid Kongl. Hof Capellet så täckes de remittera Cammarherrens Intendentens af Musiquen Hr Baron Carl Gustaf von Dübens Memorial härom til Öfverste Marskalken, som bem:te Concertmästare ännu tillägger åhrl. til dess innehafvande löhn, en summa af 400 R:r S:mt af de vid hofcassan befindtel. besparingsmedel eller at honom vid första Hof Musicants vacance blir en så stor Summa annordnad til dess Riksens Höglöfl. Ständer behaga vidare härom at förordna. (Bifallet d. ¹³/₈ 1741).

Allerunderdånigst Memorial, Sthlm d. 28 Febr. 1738. — Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder låta sig föredraga, huruledes vid åtskillige Hof i Europa, til Musiquens bättre drift och fort gång, en Concertmästare finnes vara antagen, som Orquestern näst Capellmästaren förestår och handleder: hvilken nyttige inrättning för den angelägna Subordinationens skull, hvarigenom en hvar må till sin skyldighets fullgörande hållas, äfvenväl synas vara vid Eders Kongl. Maj:ts Hof Capell ganska nödig och oumgäkelig, hälst man derigenom kunde komma til stånd, sådana Musicalia at upföra, hvaraf Eders Kongl. Maj:t et nådigt välbehag hämta må, om allenast de skickelige vid Capellet, med någon förmån uppmuntras, och de öfrige genom god anstalt och qvicka exempel påmint och underviste varda. — Altså och

emedan ordinarie Hof Capelisten Brant, til en sådan beställning finnes skickelig och meriterad, ty har jag icke kunnat undgå, merbemålte Brant, hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet at föreslå och recommenderad göra, med lika underdånig anhållan, Eders Maj:t täcktes härtill meddela dess höga allernådigste bifall, hvarom jag mig i underdånighet mer försäkra gör, som detta länder till Eders Kongl. Maj:ts välbehag, jämte musiquens upkomst. *C. Franc.*

Öfverste Marskalken de la Gardie yttrar sig om förslaget att inrätta concertmästaresyssla och att Brant får den, sålunda: » — — — Altså har jag vid detta tillfälle ej annat i underdånighet at andraga, än att ehuru väl sielfva beställningen här i Riket är ny och ovanlig, så torde den väl vid Hof-Capellet, i anseende till Subordinationen vara både nyttig och nödig, allenast den ej nu eller framdeles på något sätt vidare än med ordinarie Capelliste lönen graverar Staten, hvilken ej den ringaste tillökning mera tåhl, sedan både Extra utgifts- och Besparing Medlen, som Eders Maj:t redan i Nåder bekant är, så nära blifvit angripen: Och hvad den till Concertmästare föreslagne Hof Musicanten Brant angår, så finnes fuller flere, som vid Hof Capellet fast längre och med godt loford tient; Men som Cammarherren Franc bör hafva sig dess skickelighet närmare bekant, och alltsammans uppå Eders Kongl. Maj:ts villja och vahl ankommer, så hemställes detta till Eders Kongl. Maj:ts eget allernådigste förordnande.»

Härpå är af konungen antecknad:

»Kongl. Maj:t vill i nåder hafva samtyckt, at Capellisten Brant för Concert Mästare, dock med dess förre löhn, må på Staten upföras, havvandes Riksrådet och Öfverste Marskalken Hr Grefve Dela Gardie om värkställigheten häraf behörigen at föranstalta. Stockholm d. 13 Martii 1738. *Friedrich.*» —

Den $15/3$ 1738 erhöill Brant fullmakt.

ÖDMIUKASTE MEMORIAL.

Riksens Höglofl. ständer är jag föränlåten härmedelst i ödmiukhet at berätta, huruledes uppå vederbörandes för några år sedan gjorde underdånige föreställning, Hans Kongl. Maj:t funnit nödigt vara, at en concertmästare vid dess Hof Musique

mätte antagas, varandes ock til den ändan dåvarande Hof Musicanten Pehr Brant til samma syssla förordnad med behörig fulmakt försedd och uppå Kgl. Maj:ts Hofstat därför upförd, dock utan at niuta någon annan Lön, än som på Staten är för Hof Musicanter anslagen, emedan därtill ingen vidare tilgång i Staten funnitz. Denna syssla har han ock med sådan flit och skickelighet förrättadt, at Hans Kgl. Maj:t däröfver städse förklarar dess nådige nöje, och han dessutom vunnit allmän approbation. — Men nu för kort sedan har bem:te Concertmästare gifvit mig vid handen, det han nu funnit sine vilkor alt mer och mer förvärrade, emedan hans lön som är 400 R:r S:mt allenast, så mycket mindre kan var tillräcklig, som han däraf äfven måste betala åtskillige til dess sysslas fullgörande erfordrade omkostningar, utom det afdrag som honom efter Kongl: Förordningar i Staten göres, mer än de öfrige som med honom likväl niuta lika lön ej äro underkastade, och han således funne sig högst föränlåten at ej längre afslå de anbud han tid efter annan haft å främmande orter, emedan han ej kunde göra sig något hopp om at af sielfva Staten få niuta någon förbättring på dess lilla lön. Ehuru iag ock på alt sätt, sökt at upmuntra honom til at fortfara i dess hitintils erviste oförtrutenhet vid denna dess syssla, så har jag dock förmärckt, at mine motiver ej så aldeles kunnat betaga honom den tanken at emottaga de å utrikes orter honom gjorde fördelaktige anbud, hvilka han, så länge honom möjligit varit at uthärda, refuserat, på vederbörandes föreställning at heldre tiena sit fädernesland med sin vettenskap, och under förhoppning at äfven därstädes kunna bli hugnad med något tilräckeligare understöd til sin utkomst. — Om bemälte Concertmästare för anförde orsak blefve föränlåten at lemna sit fädernesland, så måste iag tilstå, at den vettenskapen som nu först blifvit brackt til någon fullkomlighet, vorde kännandes för mycken afsaknad, emedan han är den ende, som är i stånd, jemte Capellmästaren, at handleda den Kongl. Orquestern och at däräst en främmande skulle för sysslans nödvändighet skull, sedan i hans ställe införskrifvas, om hvilckens fullkomliga skickelighet man ändå ej så aldeles kunde vara försäkrad, en sådan ingalunda stode at erhållas för en så liten lön, som concertmästaren Brant, såsom en infödd skulle finna sig nögd med, och han som landetz barn tycks vara mera berättigad til än någon annan. —

Nu emedan jag jämväl för min del blefve sat uhr stånd at fullgiöra min syssla vid Musiquen som är att befordra Kongl. Hofvets noijs samt vår nations lustre, där iag bem:te Concertmästare umbära måste, så har jag ej underlåta bordt, til Riksens högl. Ständers höggunstige ompröfvande i ödmjukhet at hemställa, om icke Riksens Högl. Ständer skulle tackas på något sätt upmuntra merberörde Concertmästare Brant, särdeles som den skickelighet och färdighet han äger i Musiquen til den grad, at man förgäfvdes lärar söka et dylikt ämne här i riket, värkel. förtienar en benägen consideration, hvilken blefve ock et lyckeligit efterdöme för flere at upodla de af naturen dem förlänte Snilles gåfvor. — Och som sådane subjecta äfven annorstädes äro sällsynte, samt pläga niuta en stor belöning där de sig nedsättia, så gör iag mig den ödmjuka förhoppning, det Riksens högl. Ständer som vid alla tillfällen betygat deras sorgfällighet och ömhet om hvarjehanda til Nationens heder syftande vettenskapers upkomst och befordran, i synnerhet när den af Riketz infödde barn och undersåtare befrämias kan, äfven lära höggunstigas tackas förordna, at Concertmästaren Brant genom tillökning på dess lön, kunde erhålla sin utkomst här i sit fädernesland.

Stockholm d. 25 februari 1741.

C. G. von Düben.

Sekr. Utskottets bref d. 13/8 1741 till Kongl. Maj:t.

Igenom et til Secrete Utskottet ingifvit Memorial har Cammarherren och Intendenten Baron Düben gjordt ansökning om någon tillökning på lönen för Concertmästaren Brandt för dess syssla vid Kongl. Hof Capellet. Men som Secrete Utskottet för Statsmedlens knapphets skull, härtil ei vet någon utväg, så har Secrete Utskottet funnit bäst, at denna ansökning må förevisas Herr Riks Rådet och Öfverste Marskalken, som har at tillägga Concertmästaren Brandt en summa af Fyrahundra dale Silfver:it årligen til dess nu innehafvande lön af de vid Hof Cassan befintelige besparingsmedel, eller ock, at honom vid första Hof Musicants vacance en så stor summa anordna, til dess at framdeles härom vidare kan föranstaltas.

ÖDMJUKT MEMORIAL.

Riksens Höglöfl. Ständers Secrete Utskott tackes gunstigast låta erinra sig, huruledes vid 1741 års Riksdag, för då varande

Concertmästaren Brant blifvit resolverat det han af de vid hof Cassan befintel. Besparing Medell årl. skulle hafva at åtniuta 400 R:r S:mt såsom en ordinarie lön för dess Concert mästare Syssla vid Kongl. Hof Capellet, el:r ock at honom vid första Hof Musicants vacance en så stor Summa anordnas skulle, til dess vidare härom kunde föranstaltas. Men emedan inga Besparing medel varit at tillgå vid Kongl. Hof Cassan och inge Vacance vid Capellet förr existerat, har han samma lön ej kommit at tillfälle åtniuta förr än ifrån februari månad innevarande år, utan har således at fordra den honom tillslagne Summan för 5 års tid, som gör tillsammans en Summa af 2000 R:r S:mt: Och jag nogsamt har mig bekant huruledes han länge varit tjenstgörande, dels aldeles utan, dels ock med ganska ringa lön, samt at de berömmel. flit han användt till Musiquens uppöfvande, under så svaga villkor, ej annat kunnat än försättja honom i et gjäldbundit tillstånd, at det ock värkel. är undrans värdt, huru han därutinnan så länge, med så mycken flit och oförtrohet kunnat uthärda, och sådant alt oaktadt icke destomindre dess sysslor altid med beröm förrättadt, ty har funnit mig föranlåten, i anseende därtill at hans Kongl. Maj:t nådigst tackts anförtro mig inseendet öfver den Kongl. Hof Orquestern under Cammarh:rn Baron von Dübens frånvaro, Riksens Högl. Ständers Secrete Utskott i ödmjukhet at underställa, om icke ersättning för hvad Capellmästaren Brant så länge varit i mistning af, gunstigt måtte honom tilldelas, på det han värkel. måtte komma at åtniuta den lön som Riksens Högl. Ständer behagat nådrättvisligen honom tillägga och han värkel. förtienar, at dy medelst hugnas med någon réelle agreement för den mistning han måste kiänna, hvilken ock satt honom uti et aldeles medelöst tillstånd, så mycket mera som hans nu innehafvande lön måste årl. upgå til afbetalande af det han till sin nödtorftige utkomst och uppehållande i så många års tjd varit nödsakad at uplåna. Riksens Höglöfl. Secrete Utskott lærer nogsamt hafva sig bekant den grundel. kundskap och färdighet Hr Capellmästaren Brant äger i Musiquen, samt dess fullkommel. skickelighet at förestå en Kongl. Hof Orquester, hvartill när jag lägger dess 17 åra tjenste-tid, samt den mycket berömmel. förhugsan han haft at inrätta Musiquen på en sådan fot at inrikes habile ämnen måtte kunna vara at tilgå i alla de delar af Musiquen som erfordras, och tjena till nationens lustre, så förhoppas jag sådant

vinna den gunstige consideration at ej allenast denne min ödmuka ansökning villfaras utan ock at Capellmästaren Brant såsom en trogen och nyttig Rikets inbyggare förhielpas till at vjdare kunna i dess metier arbeta till Kongl. Hofvets lustre och nationens heder. Stockholm d. 30 Sept. 1747. A. Horn.

HÄRTILL BIFOGADE HANDLINGAR:

ÖDMIUKT PRO MEMORIA.

Hr Capellmästaren Brandt finnes ifrån d. 10 Maji 1735, hava niutit åhrligen 200 R:r S:mt Hof Musicants lön till 1737 Års slut.

Åhr 1738: århållit Carachter af Concert mästare med 400 R. S:mts lön.

Åhr 1745: Capellmästare Carachtéer, med dess förra 400 R:r S:mts lön.

Åhr 1746: Den 1 Febr:ii bekommit medelst en vacant blefven Musicants lön en tillökning af 300 R:r S:mt, i underdånig följje af föregående Kongl. Maj:ts Nådige Bref af d. 1 Septemb. 1741 samt Hans Excellences, Riks Rådets och Öfverste Marskalkens resol. af d. 7 Aug. 1745.

Åhr 1747: d. 1 Febr:ii, ännu ytterligare en tillökning af 100 R:r S:mt, utaf en musicants lön, efter Kongl. Maj:ts Nådige Bref af d. 1 Oktober 1746, hvaruti ofvanhögstbemälde Hans Kongl. Maj:ts nådige Bref af d. 1 Sept. 1741 åberopas; så att Hr. Capellmästaren Brandt nu mister 800 R:r Silfvermynt åhrligen.

Stockholm af Kongl. Hof Contoiret d. 7 December 1747.

Secr. Utsk. remitterade frågan d. $\frac{5}{12}$ 1747 till Statsdeputationen.

Statsdeputationens protokoll d. $\frac{8}{12}$ 1747 ang. Remiss ang. Brants Capellmästare lön. Riksens St:rs Secrete Utskott remiss af d. 5 hujus med Hr Öfverste Marskalken Horns, såsom Director öfver den Kongl. Hoforquestern Memorial etc. etc. . . .

Secreta Utskottets protokoll d. $\frac{12}{12}$ 1747 »:ansågs 'betänkel.' både at styrka dertil, at sjelfva Stats tilgången skulle härmed belastas, och at någon ändring skulle skie, i hvad Secreta Utskottet tillförne ang: de vid Kongl. Hofstaten existerande besparingar förordnat: och befalltes, at detta lägges ad acta.» Brant erhöill 400 R:r tillägg av hovkassan men ingen ersättning av 2000 R:r för innehållen lön under 5 år.

Statsdeputationens protokoll $\frac{18}{4}$ 1752 ang. Öfv. Marskalken grev. Ekeblads skrifvelse om 200 R:rs ersättn. åt Brant. [Avslages av dep. med följande ord:] »så tyckes han således ej vara berättigad til den sökte ersättnings undfående [deput. ansåg nämligen utbetal. av lönen i enl. med kungl. brevet av d. 1 Sept. 1741 vara villkorligt. Vidare anfördes] »at man gerna skulle önska at slippa til at befatta sig med sådana ansökningar som förut blifvit afslagna». [Detta betonades ännu mer i skrivelsen till Secr. Utskottet.]

Secr. Utskottets beslut enligt protokoll d. $\frac{3}{6}$ 1752 i ärendet: »— — — hvarföre icke obilligt vore, om han ännu förhjelpes til ersättning af den brist, som för honom existerat, uti den honom lofvade tilökning på lönen; och fanns — — — för godt att igenom underdånig skrifvelse anhållas skulle det Brant måtte derför undfå betalning af någon besparing uppå den årl. Hofstats Summan så snart det kan låta sig giöra.»

[Brev till K. Maj:t i full överensstämmelse härmed avläts och »Upplästes i rådet d. 21 Juli 1752 och verkställes.»]

Utdrag ur *Rådskammarens protokoll* d. $\frac{18}{12}$ 1860 [föredrogs greve Ekeblads memorial vari underdån. framställes] »om icke äfven dem af Hof Betjeningen som vid Kgl. Maj:ts Hof innehafva större eller mindre beställningar men der före på Rang-ordningen icke äro uppförda, kunde tilläggas någon viss lön, hvarefter de utom Kongl. Hofvet vid annan Kongl. Maj:ts och Rikets tjenst måge njuta antingen transport eller befordran och fann Kgl. Maj:t i anseende til förekomne skiäl i Nåder godt, detta mål med Riksens Ständer at communicera, hos hvilka i öfvervägande komma lærer, hvad billig förmon dessa *Hofbetjänter* må kunna tilläggas:» —

Öfverste Marskalken Claes Ekeblads underdån. memorial $\frac{15}{12}$ 1760 till Kgl. Maj:t. — Af Capellmästarens vid Eders Maj:ts håf Pehr Brants i underdånighet bifogade ansökning som han till mig ingifvit, tacktes Eder Kongl. Maj:t i nåder inhemta huroledes bemälte Capellmästare, sedan han en lång tjenstetid vid Kongl. Håfvet berömmeligen till rygga lagt, men för sin medellöshet samt flere orsaker ej ser sig vid Kongl. Håfvet hvarken kunna njuta någon befordran, eller vid sådan indelning som

Capellmästare syslan åtföljer länge kunna uthärda, han på de grunder dess ansökning ytterligare vid handen gifver anhållit at någon utväg måtte utfinnas hvarigenom för honom möjligt vore, at efter den tour, som skäligt funnos at utstakas, njuta utom Kongl. Håfvet någon honom anständig befordran, och derigenom således til godo njuta frukt och belöning för den tid han både utom och uti Eders Maj:ts Håftjenst tilbrakt; Af den orsak at Capellmästaren Brant uti sin ungdom vinnlagt sig om äfven sådane vetenskapers idkande, hvarigenom han utom sin insikt uti Musiquen jemväl äger den kunskap at han uti andra ämnen dels börjat sitt tjenstelopp, dels ock med skickelighet detsamma til Eders Maj:ts och Rikets tjenst ännu inrätta och fullfölja kan, har jag för min del funnit denna hans begäran vara af sådan beskaffenhet, at jag ej trodt mig böra vägra densamma härmedelst Eder Kongl. Maj:t underdånigst föredraga, hemställandes til Eders Kongl. Maj:ts Nådiga välbehag, huruvida Eder Kongl. Maj:t af sådan anledning som Capellmästarens Brants förenämnde ansökning vid handen gifver, skulle täckas vidtaga den nådiga författning, hvarigenom de af Eders Maj:ts Håfbetjente, som vid Eders Maj:ts Håf innehafva både större och smärre beställningar, men derföre på rangordningen icke äro upförde, kunde tilläggas någon viss tour, enligt hvilken de utom Kongl. Håfvet, vid annan Eders Maj:ts och Rikets tjenst, måge jemlikt andra Eders Maj:ts och Rikets betjente njuta vid förefallande tillfällen antingen transport eller befordran. — — —

Brants skrivelse d. 4/12 1760 till Överste Marskalken Greve Claes Ekeblad.

Ju mera de oförtjände Öden, hvilka mött mig under en 32-Åra tjänstetid, äro Eder Excellence såsom min Högste Förman vid Kongl. Hof-Staten kunnige, ju mera hoppas jag ock at Eder Excellence lärer öma den belägenhet i hvilken jag nu emot all förmodan och emot all jämnförelse med mina jämnåriga i tjänsten nödgas jag allerödmjukast at vänta af Eders Excellences ädelsinte tänkesätt och högtgällande Ämbetes åtgärd en verklig befordran till hjälp. — Utaf hosgående förteckning uppå mine underdånigst gjorde tjänster, täcktes Eder Excellence nådgungstigast intaga:

1:o) Huruledes första inrättningen af mina Academiska Studier samt förvärfvade insigt i språk och vetenskaper, aldeles

syftat därhän, at uti Kongl. Maj:ts och Riksens Cancellie Collegio få göra mig skickelig till Kongl. Maj:ts och Rikets tjänst samt at således förtjäna de belöningar och framsteg som et stadgat och välfräjdadt tjenstelopp åtfölja. —

2:o) At jag af undergifven vördnad för Hans Kongl. Maj:ts nådigste välbehag, måst emot min första afsigt och tanka engagera mig vid Kongl. Hof Orquestren såsom et långt mindre både ansedt och fördelaktigt Värck, på det den Musicaliske vetenskapen skulle här i Riket så upodlas, at så väl Kongl. Svenska Hofvet som Nationen kunde med tiden vinna den lustre och heder som andra policerade Nationer däraf äga.

3:o) At jag med all möjelig flit sökt at vinna detta ändamål, medelst både private och publique af mig gjorde inrättningar, hvarigenom, ehuru jag därvid måst sakna alla nödiga hjelpemedel både af Kongl. Hofvet och Regeringen, jag likväl hunnit så vida: at Svenske Ungdomen blifvit ledd ifrån de grofve til ädlare nöjen för sin re creation vid ledige stunder; och at nu mera någon tilgång finnes uppå infödda ämnen til de vid Aca- demierne, de öfrige lärohusen samt kyrkior- och församlingarne i Riket nödige Musicaliske Sysslors besättjande, hvartil man tilförende nödgats anlita antingen dyrlegade el. oskickelige Främlingar: Samt at man äfven härigenom fått tillgång at förstärcka Kongl. Hof Orquestren som bestående allenast utaf 16 personer uppå ordinarie Staten, icke är tillräckelig at som vederbör vid Solenne tillfällen til Kongl. Hofvets lustre och nationens heder i detta Ämne bidra.

4:o) At jag under allt detta mit mångåriga arbete, icke haft at hugna mig af en nödtorftig utkomst, utan har måst, för at kunna framhärda uti Kongl. Hofvets ock det Allmännas tjänst i förberörde Ämne, endels nödsakas at förskaffa mig mit underhåll för någon tid hos en Utländsk Ministre, och endels sedan at sättja mig ärl. i skuld under hela tjänstetiden, samt varit således vida skild ifrån at åtnjuta den upmuntran och belöning hvaraf föga Konstens Idkare hafva sig at hugna då de söka at uppodla någon Vetenskap til nationens förmån och heder.

Detta är nu beskaffenheten af min 32-åra Tjänstetid, hvaraf Eder Excellence och hvar rättvis man, lärar täckas klarl. finna, det jag äfven så litet förtjänt et så hårdt öde, som jag därföre ej någonsin kunnat blifva exponerad, däräst jag på lika sätt som

alla andra Rikets trogne undersåtare de där med all tro och flit, samt erforderlig granlagenhet förestå sina Sysslor, fådt uppföra insigt och arbetsamhet til det Allmännas tjänst antingen uti Cancellie-Collegio el:r något annat stadgat Värck, hvaräst åtminstone ålder och förtjänst kunnat bana mig vägen til någon slags utkomst vid tiltagande år, så framt ej min håg at uppå utmärkt sätt, med redelighet och drift i mina sysslor vinna ynnest och befordran, förmått densamma befrämja. — Utaf den förmon som mina Företrädare i Sysslan fådt hugna sig; At efter mångårig tjänst blifva inom Kongl. Maj:ts Hofstat befordrade till Kammarherre — el:r Hof Intendentens Fullmagter, och således benådade med den heder som 25: nummern i Rang-Ordningen utstakar, har jag väl såsom tjänande med Hans Kongl. Maj:ts Nådigaste Fullmakt i 15: års tid, på lika sätt som de, sökt at göra mig värdig; Men måste icke dästom mindre, för orsaker som Eder Excellence nogsamnt äro bekante, se mig hädaneftir utsluten ifrån denna heders förmonen, än skönt många andra med mindre Tjänsteår, ja, äfven utom ordinarie Kongl. Hof-Staten densamma åtnjutit. — At Capellmästare Sysslans innehafvare allmänt anses såsom Virtuosi el:r Artister uti andra frja konster, hvilka utom deras idkade vetenskap, sällan äga några andra til det Allmännas tjänst vid andra Värck lämpelige kunskaper, utan blifva dessutom så rikel. lönte och encouragerade at de så litet vilja som kunna söka sig bättre förmåner vid andra Sysslor, åtnöjandes sig allenast at blifva med ofvan sagda heders förmon benådade, är Eder Excellence väl bekant. Men at jag, som både i ungdomen och vid tiltagande år sökt förskaffa mig flere Kunskaper utom detta Ämne, och icke åtnjutit lön el:r belöning hvarken som Virtuoso eller i något annat Cronans Ämbete hvartill jag kunnat vara tjänlig, och ännu mindre har at förvänta någon vidare befordran vid Kongl. Maj:ts Hofstat, samt härjämte icke har at hugna mig af det som alla andra högre och lägre Kongl. Hofvets och Rikets betjante, at vara nämnd och ihugkommen til ansökande befordringar uti Hans Kongl. Maj:ts Nådigste Förordning för Tjänstesökande af d. 23 Nov. år 1756, nödgas nu se mig i en så olika belägenhet emot andra, med hvilka jag trodt kunna mig jämnföra, och det af ingen annan orsak, än, at Naturen velat tillägga mig en talent mera än dem, hvarutinnan jag enligt min Nådigste Konungs befallning sökt at med all flit tjäna både Kongl. Hofvet och All-

mänheten, hoppas jag i all ödmjukhet förtjäna Eders Excellences och alla Rättsintes öma medlidande, särdeles när min och flere til det allmännas Tjänst väl uppfostrade Barns hela välfärd häruppå ankommer.

Enär jag sålunda efter 32 års tjänstetid, ej allenast måste sakna nödig utkomst, förtjänt belöning och befordran, utan ock se mig betagas af den allmänna förmon som ock de allraringaste Rikets inbyggare och betjante äga, näml. en öppen och utstakad väg till ansökande befordringar hvar och en efter Stånd och värde; Så är jag ju värkel. mera lidande än andre trogne undersåtare i Riket och följaktel. berättigad at i underdånighet söka min och de minas räddning för framtiden. — Själfva Rättvisan uti Eders Excellences och hvars och ens mun som älskar vitterlek och förtjänst, tyckes vilja i så beskaffande omständigheter föra ordet inför Konung och Riksens Höglofl. Ständer för en trogen svensk undersåte, hvars underdånighet emot Öfverheten: Trohet och nit för det Allmänna Bästa: Samt Redelighet emot hvar Man, varit dess enda syftemål under en lång och svår tjänstetid, och således tyckes vid tiltagande åren förmodel. förtjäna et bättre öde. — Således väntar jag af den nådige protection hvarmed Eder Excellence behagat mig hedra, och af den rättvisa jag tyckes äga, den tilflygt, at Eder Excellence med Sin Högtgällande föreskrift täcktes understödja detta min Timmelige välfärd rörande mål, och såsom en ny och Speciel Casus, hvilken Högberömd Kongl. Maj:ts Tjänste-Förordning icke omrör, hos Hans Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla min allerunderdånigste ansökan: At af Hans Kongl. Maj:t el:r Riksens Höglofl. Ständer i nåder erhålla en viss tour til ansökande af någon sådan befordran vid Kongl. Maj:ts och Riksens Publique värck, som kan vara svarande så väl emot mine underdånigste förtjänster som ock emot den hedersförmon af hvilken jag, på lika sätt som mina företrädare sökt göra mig förtjänt under min långlige tjänstetid vid Hans Kongl. Maj:ts Hofstat, på det jag igenom Hans Kongl. Maj:t el:r Riksens Höglofl. Ständers milda och rättvisa förordnande må få åtnjuta den för alla trogne undersåtare allmänna förmon, samt därigenom återvinna en för mig aldeles fruktlöst framfaren tjänstetid och förorsakad olikhet med mine jämnårige i Tjänsten. Framhårdar etc. etc.

P. Brant.»

P. Brants meritförteckning.

Förteckning uppå mine underdånige tjänster. — Efter idkade Studier vid Kongl. Akademien i Upsala och inhämtad kunskap uti Tyska, Fransyska och Italienska språken, anmälte jag mig år 1727 uti Kongl. Maj:ts och Riksens Cancellie Collegio at därstädes blifva antagen såsom Extra Ordinarius. Innom detta värcket hade jag förmodel. fådt afbida et blidare öde för framtiden, däräst Hans Kongl. Maj:t ej täckts då förklara dess nådigste vilja vara: At jag som då förtiden vore, utom Hof Intendenten Roman den ende Svensk i Riket, som naturen velat tildela någon utmärkt talent för Musiquen, borde lemna åt andre mine landsmän at arbeta uti de mera vanlige ämnen och hållre företaga mig at upodla denne Vetenskapen här i Riket, såsom ländande til Kongl. Hofvets lustre och Nationens heder för härvarande främlingar, hvarföre Hans Kongl. Maj:t skulle gärna se mig engagerad vid dess Hof-Stat, därvid jag hade at förvänta all Kongl. Nåd och befordran till min lycka. — Efter en sådan erhållen Nädigste försäkran tycktes mig ej böra tvifla om en lycklig framtid, utan endast i underdånighet åtlyda min nådigste Konungs befallning, hvarföre jag ock utan drögsål engagerade mig år 1728 vid Kongl. Hof Orquestren såsom Extra-Ordinarius emedan ingen ledig lön var för handen, i hvilkens afbidande jag förrättade lika med Ordinarierna, alla til Kongl. Hof-tjänsten hörande Sysslor, och var nog lycklig at därutinnan reüssera til befordrande af Hans Kongl. Maj:ts Nädigste nöje, samt vinnande af allmänhetens approbation. — Mitt tänkesätt gaf mig nu ingen annan omsorg än at mera göra mig värdig til ihugkomst och belöning än at söka den känna. — Kongl. Hof-Orquestren öfvades igenom min trägenhet och möda under Herr Hof-Intendenten Romans anförande: Publique Kyrkjo- och andre Musiquer, jämte åtskillige Private Concenter inrättades af mig med den framgång och värkan, at i stället för at finna allenast 5 Dilettanti el:r Musik-Älskare i Kongl. Residensstaden, de där utom Professori el:r Musici ägde erforderlig insigt at kunna assistera vid den första private-Concerten som jag år 1728 härstädes inrättade, så funnos efter några års förlopp, tilgång uppå en Orquestre af 140 personer Svensk ungdom, med hvilken man sedermera vid åtskillige solenne tilfällen fådt öka Kongl. Hofvets lustre och nationens heder i detta ämne, hvilket ock varit högst af nöden, emedan Kongl. Hof Orquestren uppå Ordinarie Stat

utgör allenast 16 personer, och är således aldeles otillräckelig vid et Kongeligt Hof. — Men under väntan att jämte nåde-betygelser äfven få erfara någon värkelig ihogkomst til mina vilkors förbättrande, hvilka redan under 6 års trägen tjänst utan lön och inkomst märkel. aftagit, så måste jag se mig föranlåten, så vida jag ville ännu fortfara uti at tjäna Kongl. Hofvet och Allmänheten i detta Ämnet, at omsider emottaga det anbud som Ryske Keyserl. Extra Ordinarie Envoyéen Bestucheff behagade göra mig år 1733: utaf dess Hus och Taffel med mera, däräst jag ville åtaga mig at förestå dess private correspondence i Tyska och Fransyska språken, jämte dess Musique samt räknings hållande öfver dess Cassa, hvilket jag beträdde tillika med Kongl. Hof-tjänsten och de af mig gjorda inrättningar till Musiquens upkomst i allmänhet här i Riket. — Efter 8 års tjänstgörande tilböds mig en då ledig blefven half Ordin. Hof Musicants lön, hvilken jag måste uppå Hans Kongl. Maj:ts nådigste befallning år 1735 emottaga, jämte Hög försäkran at vid första vacance ej allenast få hela lönen, utan ock at blifva med det första vidare befordrad. — Härigenom nödgades jag at afsäga 2:ne fördelaktiga tilbud som gjordes mig af Herrar Envoyéerna Bestucheff och Grefve Herderstein: At vid någotdera af de Keyserl. Hofven tjäna som Concertmästare med 2000 RB.-lön, hvilken min underdånige lydnad Hans Kongl. Maj:t förklarade sig vilja med all nåd ihogkomma och belöna.

År 1737 erhölet jag ändtel. Ordinarie Hof Musicants lön, sedan jag redan i några År förestått Kongl. Hof Orquestren såsom Concert Mästare.

År 1738 undfick jag Concert-Mästare fullmagt, men som ingen lön fants därföre i Staten, så måste jag nu som tilförne sköta denna Sysslan med förra lönen.

Samma år behagade Riksens Höglofl. Ständers Commission att nyttja de kunskaper som jag under vistandet uti den Ryske Envoyéens hus såsom svensk undersåte kunnat erhålla, rörande vissa då underhänder varande angelägne Ärender, hvarutinnan Protocollerne bära vittne om min undersåtelige Zèle för Fäderneslandet såsom oförkränkt svensk man.

År 1741 täcktes Riksens Höglofl. Ständer tillägga Concertmästare Sysslan 800 R. S:mts lön, hvilken för då varande uppå Statsmedel skulle tils vidare föranstaltande tagas antingen af Besparings medlen vid Kongl. Hof Cassan eller i brist däraf utaf

först ledig blifvande Hof Musicants löner; Men som inga besparingsmedel voro at tilgå, ej heller någre vacante löner förr än år 1747, så kom jag ock icke uppå desse 7 åren at åtnjuta denne utaf Riksens Höglofl. Ständer mig tillagde förmån, utan måste förestå Concertmästare Sysslan i 10 års tid med förra lönen. Och som under Hof Intendenten Romans utrikes resor, samt efter hemkomst erhållen tilstånd at bo på landet, jag äfven förestått Kongl. Hof Orquestren såsom Capellmästare, så tacktes Hans Kongl. Maj:t i Nåder hugna mig med dess allernådigste fullmakt uppå Capellmästare Beställningen vid Kl. Hofvet år 1745 d. 14 Januari, jämte nådigste försäkran at undfå den därvid i Staten bestådda Ordinarie lönen, så snart han blefve ledig, hvaruppå jag äfven måst vänta allt in til år 1758, uti samfalta 13 års tid. —

Således har jag i Underdånighet tjänt i 32 års tid, och 15 år med Kongl. Fullmakt, uppå så eftertänkeligt lidande sätt, som ofvan förmålt är, med ingen, eller fått ringa lön, och utan at njuta någon förmån, mindre at såsom Virtuoso blifva uppå et el:r annat sät upmuntrad och under stödd med nödige hjälpmedel, då jag likväl med all flit sökt at upodla en ädel vetenskap hos oss, hvilken hos alla policerade nationer hålles i värde, och hvars idkare såsom Naturens mera sällsynte Alster uppå alt sätt uphjelpas, hedras och rikel. belönas. — At Svänska Ungdomen, som til större delen, för min tid icke viste af annan Sinnes-recreation vid lediga stunder, än Kortspel, Källare- och Caffehusbesök, samt dylikt mera, har af dessa här gjorde Musikaliske Inrättningar blifvit ledd att finna smak uti ädlare och finare nöjen: Och at Academierne, de öfrige lärohusen, med Kyrkorne och Församlingarne i Riket, hvilka tilförenej hade annan utväg än at anlita främlingar til besätjande af nödige Musicaliska Sysslor, hafva hädanefter mera tilgång på skickeliga ämnen af infödde Svänskar, lärar alltid glädja mig, ansedt det ock icke ville tillskrifvas min mödosamma åtgärd. Stockholm d. 16 Nov. 1760.

P. Brant.

P. Brants underdång.-ödmjukt memorial. (Ett tillägg till det föregående riktat till Riksens Ständer).

I. Påpekar att han »måst lemna ett stadgadt Värck och ett Riksens Collegium at efter Hans Kongl. Maj:ts nådigste befallning upodla en sådan Vetenskap här i Riket, som värkel. gör alla Kongl. Hof och policerade Nationer mycken heder.»

II. Att detta tyckes vilja oförgripel. mera utmärcka, det jag hyst den lyckan at äga en talent och Naturgåfva framför andra mina V. Landsmän, hvilken i och för sig sjelf hade bordt, ensam förtjäna åtminstone en tilräckelig utkomst, om icke den utmärkta heder och belöning som mina Likar i denne Vetenskapen, undfå på de Orter, hvaräst Regeringars upmärksamhet och Vårdnad omfattar och uphjelper sådane Ämnen, hvilkas mera sällsynta talens kunna i någor måtto bidraga til Nationens anseende och nytta; Men icke at samma talent, med hvilken jag igenom mycken trägenhet och möda, har utan erhållne hjälpmedel sökt at gagna allmänheten, samt därigenom värkel. åstadkommit samma nytta hos oss, hvarföre andra Nationer betala så ansenliga pg. summor för inrättningar af Seminarier och Musicaliske Academier til Ungdomens undervisning, tyckes böra blifva mig hinderlig til min timmeliga välfärd och lycka i framtiden.

III. At Kongl. Hof Musiquen är nu mera inrättad uppå en annan fot än til förenej vid Kongl. Svenske Hofvet, så at det arbete som kostat mig och min värdige företrädare Hr Hof Intendenten Roman så mycken möda, at nyttja och lämpa det Svenska Språket til Musicaliske Arbeten så väl til Guds namns ära som Allmänhetens nöje, hvilket språk framför många andra, äger alla de förmoner i Uttryck och lenhet, som de expressive och delicate Latinska och Italienska språken någonsin hafva til detta ämne, och såsom varande det anständigaste för Evangeliske Lutherske Församlingar i Sverige, hvaräst man efter min oförgripelige tanka, bör vid Guds tjänsten så litet härma Catholiquer med främmande språks läsande el:r sjungande uppå Orgeläktaren, som vid själfve Altaret, til förtigande af den värkan, som samma vår möda haft vid andra Musiquers upförande, at den satt Svenska Språket uti mera aktning och nödvändighet för härvarande Utländningar än det någonsin tilförenej varit, finnes nu mera äfven så litet nödig, sedan Musiquerne upföras uti främmande språk, som Svenske Ämnen, utom til Subaltern-sysslorne vid denne Staten äro mindre nödvändige, hvarföre jag ock, i anseende til min 32 Åra Tjänstetid, samt innehavande Kongl. Fullmakt i 16 år, enligt hvilken jag sökt at förmodel. med distinction förestå den Kongl. Hof Orquestern, nu är med mycken Nåd och rättvisa förskont för at lika med mine Subalterner göra tjänst vid Kgl. Hofvet under någon annans

anförande och finner mig således nu mera högst föranlåt看 at hos Riksen Höglöfl. Ständer i underdån-ödmjukhet anhålla om någon annan syssla, hvarvid jag kunde erhålla en lättare utkomst, samt den med mine företrädare lika välförtjänte hedersförmon som jag efter en så lång tjänstetid, emot all förmodan vid denne Staten måste sakna.

IV. Här återupprepar han sig i det oändliga och klagar sin nöd. Bl. a. omtalar han att han måst »ådraga sig 15,000 plåtars skuld, för at med all sparsamhet kunna nödortfel. lefva och underhålla sig och de sina, då likväl under samma tid, mina Vederlikar i denna Vetenskapen åtnjutit ej allenast rikelig utkomst och belöning, utan ock heder Titlar, Adelskap och Rid-dare Ordens hos andra Nationer, hvilka igenom Kungörelser uti Allmänna Posttidningar visa sig nögda at få äga och belöna sådana Ämnen, som Naturen tyckes så sparsamt vilja producera.» — Han frågar »om jag begär för mycket, då jag renoncerar de prerogativer och förmoner hvilke en virtuoso bör rättel. framför andra njuta, och allenast anhåller i underdånighet om at lika med andra åtnjuta befordran efter tjänsteår och innehafvande Kongl. fullmagts datum?» — Han fortsätter med att anhålla att Ständerna måtte »tillägga mig någondera af de nu lediga, el:r först ledig blifvande Commissarie Sysslor uti Riksen Ständers Banco.» — — Dessutom ber han att få Cancelli- eller Kam-marråds titel för de tjänster han såsom lärare i musik m. m. gjort fäderneslandet. — Han slutar sålunda: »Men om Riksen Höglöfl. Ständer skulle finna mera behageligit, at förordna någon annan utväg til min uprättelse, igenom ofvansagde min skulds betalande, samt tilläggande af 3000 R. S:mt årl. til min och de minas nödortftliga underhållande, jämte ofvan ansökte Caractère el:r ock befordran hos Hans Kongl. Maj:t til undfå-ende af samma heders förmoner som mina Företrädare i Sysslan åtnjutit, erkänner jag det äfven med all underdån-ödmjuk vördnad såsom en upmuntran at i detta ämne ännu längre fortfara til denna Vetenskapens vidare förkofrande i mit K. Fädernesland, och skall städse beprisa Riksen Höglöfl. Ständers ömhet och rättvisa för alle trogne Rikets innebyggare, under framhårdande in til dödsstunden.

Riksen Höglöfl. Ständers
Underdån-Ödmjuka Tjänare

P. Brant.

Statsdeputationens protokoll d. 11/6 1762 angående Brants ansökan (se föregående).

4:o. Capellmästaren Brandts ansöknings om förbättring i dess lön med mera: och biföll Deputationen hvad Hrr Deputerade tillstyrkt, dock att den föreslagna tillökningen af 200 R:r S:mt icke anslås af den på furstel. staten ledig varande Capellist-lön, utan af statsmedlen; men hvad Hrr Deputerade i öfrigt föreslagit, ang. Hof Intendents fullmagt för Brandten, fant Deputationen sig så mycket mindre kunna tillstyrka, som det endast ankomme på Kongl. Maj:ts Egit Nådiga välbehag, att utdela dylika fullmagter..» — Häremot reserverade sig Hovrätts-rådet Ridderstolpe som inte tyckte at han behövde någon förhöjning. —

Sekreter utskottet beslutade d. 20/12 1762 att ge honom ökningen likaså att Weström skulle få en ökning från 300 till 500 R:r S:mt.

Sekreter Utskottets skrivelse till Kongl. Maj:t föredragen i konungens råd d. 20 Juni 1762 angående Hofkapellmästare P. Brant.

I anseende til de för Hof Capellmästaren Brandt varande bevekande skäl och omständigheter, at han, som uti några och trettio år tjent vid det Kongl. Hofvet och derunder, genom dess sällsynta skickelighet uti de till Musiquen hörande stycken, ansenligen bidragit till denna Konstens upodlande i Sverige, icke desto mindre är stadd i svår belägenhet och ganska svaga vilkor, så har Sekreter Utskottet funnit honom vara medlidande värd, och derföre pröfvat skäligt, det må han, i anseende till Statsverkets närvarande tillstånd emedlertid, uti dess förr innehafvande 1000 R:r S:mts lön af Statsmedlen niuta en årl. tilökning af 200 R:r S:mt.

[Eichornska hdskr.-saml., K. B.]

HOFKAPELLMÄSTAREN PETER BRANTS FRAMSTÄLLNING
TILL HERR BARON KONGL. MAJ:TS OCH RIKSENS RÅD
OCH ÖFVERSTEMARSKALK ANGÅENDE BRANTS SKULD
TILL HANDELSMAN ELIAS BRANDEL d. 9 juli 1743.

Eders Excellence har under d. 11 i nästl. månad nådigt behagat låta mig få del af Herr Handelsmannen Elias Brandels hos

Eders Excellence insinuerade supplique och ödmjukaste ansöknings at mig måtte varda pålagt betala honom en sin fordran af 500 R. K:mt jemte uplupit intresse ifrån förskrifningens förfalldag m. m. — Till underdånödmjukt följe af Eders Excellences därvid bifogade befallning, at häröfver inkomma med min förklaring, har jag ock densamma härmedelst i underdånödmjukhet bordt incinuera, hvarvid ehuru jag ock vet at en prompt betalning vore den bästa förklaringen, emedan jag skulden gärna vidgår, och at invändningar i klara mål ej kunna giälla, så lærer dock Eders Excellences nåd tillåta mig i underdånödmjukhet at berätta, huru jag så denna som annan skuld utan något lastbart förvållande kommit mig att ådraga. — Sedan jag erfarit huru den Musicaliska vetenskapen efter de lärde Grækers sätt, blifvit dessa senare tider rättel. och Scientifice yrkade och drefvne hos andra nationer i Europa, har min egen böjelse jemte den kundskap och utöfning jag fant mig äga uti Musiquen icke velat tillåta mig at lemna oförsökt, om icke med en lika heder och nytta en Musicalisk Academie härstädes kunde inrättas. Min afsickt var ej därvid at på något sätt gravera publicum, hvarföre jag ock per viam Subscriptionis eller abonnement sökt at vinna detta mit ändamål. Inrättningen fordrade imedlertid hvarjehanda ansökningar, och måste jag för den skul, som sielf ingalunda var i stånd at göra förlag, upnegotiera medel til Musicalier, copiaturs, ved och lius med mera. Värket har likväl burit sig, ehuruväl utan någon min egen profit, in til år 1741 emedan både skuld och orquester blifvit af de influtna Subscriptioner betald vid hvarje termins slut, hafvandes jag måst räkna hedern af inrättningen för min enda betalning. Men ofvannämnda år om hösten lades grunden til denna min nu varande skuld. Sedan jag i början af den terminen uppå andras förlag efter vanligheten giordt inrättningen, och Concerterne någon tid blifvit håldne, inföll Hennes Kongl. Maj:ts vår allernådigste drottninghs högstbeklaglige dödsfall, hvaraf följde at concerterne måste upphöra, varandes under den kortha tid de blifvit håldna, så få subscriptioner skiedda at föga inflyta kunnat til ersättjandet af det förut giorda penningelån.

Enär jag nu efter erhållit tilstånd i nästledne Januarii månad å nyo började concerterne i tancke at få nyttja de förut til omkostningar använde och lånte penningar, hände det oblida öde, at de ej långt därefter blefvo förbudne, hvilket förorsakade,

at alla Subschibenter som dessinnan ej erlagt pgr för sina Tagne Billetter, nu göra dem disputerliga, så at ej något af dem står at erhållas. På sådant sät, har jag olyckel: och utan mit förvållande i gäld blifvit fördjupad, och äfven ur stånd sat at betala de creditorer, hvilka til denna inrättning vid makt hållande lemnat förskot, varandes, utom flere som på sådant sät ännu hafva at fordra til en Summa öfver 2000 R:r K:mt, herr Handelsman Brandel nu lika creditor, hvilken nu funnit sig nödsakat i ofvannämnda måtto at utsöka sin betalning. — Men Nådigste Herre, det lærer vara bekant, at jag uppå Hans Kongl. Maj:ts nådigste befallning ifrån år 1731 til 1735 giordtienst vid Kongl. Hof Capellet utan lön och ifrån sistnämnda tid ej hunnit mer än til åtniutande af half lön för min sysla vid Kongl. Capell Staten. Skulle nu hälften af den ringa lönen afgå till gälds betalning, så se jag mig ej annat än en total ruien förestår. — Det bekymmer jag måst hafva öfver min egen ganska och slätta utkomst, ökar oändel. af mit sensible sinnelag, at se dem, som af et godt hierta, biträdt mig med förskått til mit goda upsåts befrämjande, måste finna så mycken svårighet at kunna komma til sin rättmätiga betalning. — Jag vet förden skul ingen annan utväg, än i underdånödmjukhet fly til Eders Excellence, med lika underdånödmjuk anhållan, at i fall ännu ej några besparings medel skulle vara vid Hof Cassan hvaraf Eders Excellence medelst nådig resolution af d. 9 sistl. Maii lemnat mig en hugnelig förhoppning at framdeles blifva understödd, Eders Excellence af et nådigt medlidande och ömhet för hofbetiente täcktes andraga min angelägenhet och nödtorft hos Hans Kongl. Maj:t som då torde blifva bevekt at på något sät, til gäldens afbördande förbättra mina vilkor in til dess någon vacance af lön vid Kongl. Orquestern sig yppa kan, hvarutaf jag kan komma at åtniuta den af Riksens Höglofl. Ständer mig beviljade och tillordnade hela lönen. Min timmelige välfärd beror häruppå, hvilcken jag uti Eders Excellences nådiga omvårdnad understår mig at lemna: framhårdandes med all Soumission. Eders Excellences Allerödmjukaste Tienare *P. Brant.*

Skrivelse från Per Brant till Högvälb. Herr Grefve Kongl. Maj:ts och Sveriges Rikes Råd, Öfverste Marskalk, samt Riddare och Commendeur af K. M:js Orden angående Brants skuld till en handelsman Ström i Göteborg.

S. har behagat såsom någon erkänsla låta mig få denna

Summa för vilken jag, som icke är sinnad at tjäna dem för veder-
gällning hvilka kunna anlita mig i någon angelägenhet, gaf ho-
nom denna förskrifning, med det enda betingande at få återbetala
Summan efter råd och lägenhet så snart det kunde sig göra låta,
hvilket han behagade at lofva mig få utan intrasses erläggande.
Försäkrad om at njuta denna återtjänst och besvärad af dryga
omkostningar för mina vid Kongl. Armén i Pommern varande sö-
ner, samt flere Borgenärers förnöjande, har icke min lägenhet va-
rit at efter önskan betala denna sedel. —

Men som herr Ström icke behagar påminna sig detta, och
Eder Excellence lærer sjelf bäst veta, huru jag enligt flere
utgifne resolutioner är besvärad med åtskillige andra skuld-
fordringars betalande, hvartill jag nu måste skaffa utväg, som
dock icke äger annan inkomst än min lilla lön, hvilken väl nu
är graverad till hälften, men blifver ledig så snart den andra
fordran som Herr Majoren Baron Coyet hafver, är betalt; altså,
och i anseende til den ömma vårdnad som Eder Excellence täc-
kes hafva för alla Dess underhafvande vid Kongl. Hofstaten,
anhåller jag allraödmjukast at Eder Excellence täcktes nådigst,
det dessa 600 dal. K:mt må få af min halfva lön godtgöras så
snart som Herr Baron Coyet är betalt, emedan detta är den
enda utväg, som jag nu för tiden kan här til hafva utan at blifva
ruinerad och hvilket dröjsmål med betalning synes äfven aldeles
öfverensstämma med den lofvn som Herr Ström gjorde mig vid
detta lånet, hvars rätt Herr Anders Berg såsom ombud nu in-
nehafver. — Och så framt denna min ödmjukaste anhållan ej
skulle kunna mig beviljas, ehuru många proejudicater finnas at
löntagare åtnjuta en sådan *bénéfice*; så täcktes Eder Excellence
nådigt förutgå mig åtminstone fyra månaders upskofs tid til
betalning af Summan och befria mig ifrån de, i anseende til
sjelfva beskaffenheten af fordran orätt påstådde interesses och
omkostningars betalande. I afvaktande hvaraf jag med oafslätelig
djupaste vördnad framhårdar Eder Excellences Allerödmjuk:ste
tjänare *Per Brant*.

Carl Vilhelm von Dübens Memorial till Öfverste Marskalken
d. ²⁷/₁₁ 1760 angående hovkapellet och engagement därstädes.

Eders Höggrefl. Excellence har jag genom mine vid flere
tillfällen ingifne Memorialer haft den ähran i ödmjukhet at vid

handen gifva, huruledes sedan Directionen af Kongl. Hof Capel-
let mig i nåder blifvit anförtrodd, detsamma genom åtskilliga
Capellisters dödliga fränfälle, tid efter annan blifvit försvagat.
En sådan afgang har ock varit så mycket mera känbar, som en
del af de nu för tiden på Capellstaten stående Betiente, genom
alderdoms svaghet, eller elljest åkomna krämpor, äro utur stånd
at göra deras tjenst, hvarigenom och emedan inga andra i deras
ställen få antagas, framdeles, står at befara, det Kongl. Orches-
tern omsider så förminskas, at föga någon fullstämmig och till
Hans Kongl. Maj:ts höga nöije tienlig Musique torde kunna af-
föras. I betraktande här af, har jag Eders Höggrefl. Excell:s
godtfinnande hemställa bordt, om icke vid när varande Riksdag
förenämnde omständigheter hos Riksens Höglofl. Ständer kunde
andragas, och om möjligt är, till denna Statens, någorlunda för
bättrande, behörigt tillstånd utverckas, at hädanefter de vid
Kongl. Hof Capellet sig yppande ledigheter, må afseende på nå-
gon flyttning ifrån Furstliga Staten, genom skickelige ämnen,
efter nödvändigheten och vederbörligit bepröfvande straxt få be-
sättjas. Vid samma tilfälle, tror jag äfven oungämligt vara,
at anmärcka otilräckligheten af de til utgifterne vid Kongl.
Hof Orchestern anslagna 145 R:r S:mt, som näppel. till instru-
menternes vid makt hållande kunna förslå, och än mindre till
årligit anskaffande af Musicalier, hvilcket alt nogare utur de af
Kongl. Capellmästaren Brandt till Hof Contoirtet inlämnade, och
af mig verificerade räkningar lærer kunna inhämtas. — Hos
Eders Höggrefl. Excellence har jag äfven till det bästa bordt
anmäla, Cappellisten Anders Weström, som nu ifrån den resa
han på Kongl. Maj:ts tillstånd och kostnad till Italien gjordt,
är återkommen och vunnit den skickelighet och styrka uti Mu-
siquen, som man af des flit samt oförtrutenhet kunnat vänta,
hvilket ock synes giordt honom förtient af någon tillökning och
understöd uti des nog svaga vilkor. Därtill gifves nu tillfälle
genom Cappellisten Jacob Hinrich Meyers dödliga afgang, som
i dessa dagar timat, och hvarigenom på ordinarie Stat en årlig
lön af 400 D:l S:mt blifvit ledig. I följe där af har jag trodt
hos Eders Höggrefl. Excellence kunna i ödmjukhet anhålla, at
af bemälte ledig blefne Lön 200 R:r S:mt må ofvannämnda
Weström, utom hvad han nu på staten innehafver, tilläggas.
Likaledes underkastar jag Eders Höggrefl. Excellences ompröf-
vande, om icke de af samma lön öfriga 200 R:r S:mt, kunde

anslås till Extra ordinarie Cappellisten Fehrling, som sedan någon tid med mycken flit vid Kongl. Orchestern upvacktat, och äger uti Musiquen besynnerlig insickt, samt färdighet. Jag önskar för min del så mycket högre at denna anstalt må kunna äga rum, som därigenom flere skulle upmuntras, at uti Musiquen giöra sig skickelige, och man således en gång torde vinna den förmån, at här hemma uti denna vettenskap frambringa sådane ämnen, som man hit till dags utifrån med mycken möda och kostnad har nödgats införskrifva. Stockholm d. 27 Nov. 1760.

C. Düben.

[Från Brant finnes i Alströmerska samlingen i Uppsala Bibliotek en del brev till Patrik Alströmer. De beröra huvudsakligen Brants bekymmersamma ekonomiska ställning. Han anholder än direkt om lån än beder han Alströmer teckna sitt namn å en suppl.-lista etc. Dessa brev äro av följande datum:

1. [odaterat] 1756? — 2. ¹¹/₁₀ 1762. — 3. ⁵/₁ 1763. — 4. ²¹/₇ 1763. — 5. ³/₁ 1765 (detta br. innehåller bl. a. en del tänkespråk av Zarlino, Cicero och en dikt av P. Brant: »Ode Över Lyckans skiften» m. m.). — 6. 1766 [utan datum].

Som exempel må här anföras brevet nr 2:]

Stockholm d. 11 Oktober 1762.

Högvälborne Herr Öfver Directeur

Min gunstige Broder

Riksens Ständer behagade lemna min ansökning oafgjord til härnäst de se hvarandra. Min bror behagar erinra sig at min tjänste lista innehåller 34: olönte tjänsteår. Et kostsam tjänstgörande vid det Kongl. Hofvet: Nödig upfostran för många Barn: Ingen el: liten lön vid Sysslan, samt altsingen belöning för mångårigt arbete utom Sysslan, til Musiquens upodlande har uti dyra tider måst sättja mig i stor skuld för nödortfigt dageligt uppehälle, för mig och de mina. Nu förlora mina Creditorer aldeles tålmodet, då de tid efter annan se mig ohulpen, och i lika elakt tilstånd, och fordra Bysättning på min person i brist af prompt betalning. Denna kan jag så mycket mindre proestera sedan Bancolånen indragits vid Riksdagen, som privat folk fordra 50: till 75: procent för mindre låne Capitaler, hvilket aldrig kan ingås af den som är sinnad at redel. återbetala hvad han lånar. At undvika min förestående olycka, som hade min och mine många Barns totale undergång i följe med sig, så ha någre Ädelsinnade Herrar och Gynbare velat igenom Subscription sammanskjuta et penningelån för mig, hvilket är inrättadt på sätt som Subscriptionslistan innehåller, och hvilken Probst Odelius innehafver at communicera med min Gun-

stige Hr Broder och dess vänner i Göteborg. Alrakäraste Bror, var nu så genereux vän och befordra den saken hos Din Hr Bror i Göteborg och hos flere Dine intime vänner som äro ädelsinnade, at jag kunde få någre Subscribenter uppå den listan, til hvilka jag finge sända mine förskrifningar efter listans innehåld, och sedan lyfta pg hos dem, när och hvarest det vore dem lägligast. At gifva godt exempel för andre, så var så gunstig at teckna sjelf någon vacker Summa pro forma, så framt det kunde falla min Bror olägligt at lemna en sådan summa til mig, uppå den föreskrefne tiden, och låt Odelius göra det samma, samt sättjes betalt därvid på listan; ty min bror vet at jag är för honnet Karl at däråf göra någon prætentation, annan än den som min Bror och vän sjelfve behaga destinera mig efter Egit behag, mer, mindre el:r ock intet, så framt vilkorn det icke tillåta, allenast mig sker den vänskapen, at saken befordras hos andra igenom Er gunstiga åtgärd. Deras Excellencier Hrr R. R. Ekeblad, Scheffer, Hammliton, Öfverståthållaren och Generalen Grefve Fersen hafva allaredan antecknadt sig för 1500 R:r K:mt hvardera, af hvilka en del redan betalt til Summan emot min förskrifning, och de öfrige utsett en viss tid då dem faller lägligt at låta mig få pga, hvilket är nu det endaste som härtils kunnat befria mig ifrån Gäldstugan.

Det faller mig in, at min Gunstige Broder ej torde, efter min önskan, snart få träffa min Probst Gubbe Odelius, hvarföre innelyckta Subscriptionslista afföljer, hvilken kunde imedlertid employeras hos min Brors Hr Broder i Göteborg, sedan min Bror behagat anteckna sig på den samma, så at jag kunde få henne snart tilbakars sänd, gifve Gud, fullskrefven med Alströmrar och Salgrénar, samt flere sådane Heders Gubbar. Som jag ej har den äran at var känd af min Brors Hr Bror, så dristar jag ej at bedja honom sjelf härom, utan utber mig det igenom min Hr Broder, som vill mig väl och känner hoo bäst, hvilket jag hoppas han ej illa uptager. Jag ärnar tacka dem skriftel., så snart min Bror täckes tilsända mig den tecknade listan. Guds välsignelse vare öfver min Bror och hela dess hus, om Bror hjälper den som med vördsam tilgifvenhet förblifver til dödstunden.

S. T. Min gunstige Hr Broders

Ödmjukaste Tj:re

P. Brant.

P. S. Kierman, Is. Claeson, H. Peterson, Lefebure, Finlay, Jennings och Olof Ström, har jag igenom sådane canaler sonderat, at jag förmodar de allesammans subscribera med det första. A Dieu mon cher et le plus digne Ami et frère.

Såsom ett litet ytterligare bidrag till Musikaliska Akademiens förhistoria må anföras följande handlingar ur Giörrwells papper i K. B.:

Brev till Warmholtz d. ⁹/₁₀ 1775.

En uppgift om sällskap och ordnar:

Det blefve ett helt Verk, att beskrifva alla våra Sällskaper och Ordnar. Om de fläste är jag sjelf, ehuru in loco, okunnig: ty alt sedan

jag blef gift har jag icke mera följt dessa saker. Et kärt sällskap under egit Tak har gjort denna Distraction för mig onödig, och Taskbokens trångmål utomdes förbudt alt sådant.»

»Kgl. Musicaliska Akademien är ett Nybygge af Sällskapet Utile-Dulci, men som, lika med Ängelska Colonierne, växt sin Stam öfver hufvudet. Commerce-Rådet, Hr Patrick Alströmer var egentlige Stiftaren, som, jämte nu varande Præsidenten i Åbo Hof-Rätt, men då varande Land Marskalken, Bar. Axel Lejonhufvud, dref den foundationen igenom hos konungen, Sällskapet Utile til största misshag, hvarest Academiens förnämste motståndare voro Assessor Psilanderhielm och Härads höfd. Wellander, dem dock Akademien sedermera intagit. Akademien fick en slags Styrelse öfver all Musik i Riket och Concerterne på Riddarhuset, hvilket alt bådade undergång för sällskapet Utile, hvilket ock nu sjunger på sista versen. Des musicaliska Departement repar sig ock aldrig, sedan Akademien blifvit så nära förbunden med Operan, hvilken äger en så deciderad Protection af Hans Maj:t. — Upphufvet till Sällskapet Utile Dulci känner jag intet, efter jag ej är dess Ledamot, ehuru ofta inviterad. Men jag har sagt mine Orsaker, til hvilka ännu kommer det, at man genom dylika Förbindelser ej sällan inledes uti de häftigaste Partier inom dessa små Republiker, & adieu alors tout plaisir. Det är icke särdeles gammalt, och förmodell. tillkommit efter det bekante Vitterhetssällskapets upphörande genom Fru Nordenflychts död. Man bör vara så rätvis och tillstå, at, under det mörker, som höljde vår Parnas efter 1765, hölt detta Sällskap Vitterheten hos oss vid lif. Des ypperste Ledamöter af Musicaliska Departementet äro nämnda här frammanföre; men de af det Poëtiska voro Kammarherren Gr. Oxenstierna, Bar Tilas som dog i Constantinopel, Domprosten Dr Fant, Lector Bergklint, egentliga själen i de vittra sakerna, Lector Köhler och Med. Doct. Restelius.» —

— De andra fören, societeterne ambulera. Sällskapet Utile har dock i flere år hyrt en hel våning i min Svärfars Hus på Regeringsgatan. — Den mäst nitiske Ordensman jag känt var Sal. Landshöfd. Bar. Tilas', och näst honom den föromn. Præsidenten Hr Baron Lejonhufvud.

SAMFUNDSMEDDELANDEN.

Protokoll, fört vid ordinarie sammanträde med Svenska Samfundet för Musikforskning i K. Musikaliska Akademiens orgsal onsdagen den 1 juni 1921.

Närvarande: se bilagda förteckning (bil. A.).

§ 1.

Sammanträdet, som öppnades av ordföranden, Docenten T. Norlind, förklarades vara stadseenligt utlyst.

§ 2.

Till justeringsmän att jämte ordföranden justera dagens protokoll utsågos hrr Generalmajor M. Blomstedt och Violinisten Sven Kjellström.

§ 3.

Upplästes Styrelsens berättelse över Samfundets verksamhet och utveckling under det senast tilländalupna kalenderåret, och blev denna berättelse utan anmärkning lagd till handlingarna (se bil. B.).

§ 4.

Föredrogs revisorernas här bilagda berättelse över Samfundets räkenskaper och ekonomiska ställning vid senaste årsskiftet, och beviljades Styrelsen på revisorernas förslag full ansvarsfrihet för 1920 års förvaltning (bil. C.).

§ 5.

Höll Bibliotekarien C. F. Hennerberg föredrag över ämnet: »ANDREAS WESSTRÖM, en bortglömd svensk musiker och tonsättare under 1700-talet».

§ 6.

Följde en musikavdelning enligt följande program:

a. ANDREAS WESSTRÖM: Stråkkvartett i B-dur.

Allegro moderato — Adagio — Presto — Andante cantabile-Presto.

(Utfördes av Hrr Sven Kjellström, Gösta Björk, Einar Grönwall och Carl Christiansen).

b. ANDREAS WESSTRÖM: Sonata Violino solo con Violoncello obligato.

(Utfördes av Hrr Sven Kjellström och Carl Christiansen).

c. MILANDRE: Andante et Menuet för Viola d'amour.

(Utfördes av Hr Sven Kjellström med ackompanjemang för piano av Hr Eric Westberg).

§ 7.

Sedan ordföranden avtackat samtliga medverkande vid föredraget samt vid konsertavdelningen, upplöstes sammanträdet.

Stockholm, dag som ovan.

C. F. Hennerberg.